

Міністерство освіти і науки України
Сумський національний аграрний університет
Юридичний факультет
Кафедра приватного права та соціального забезпечення

Робоча програма (силабус) освітнього компонента
СІМЕЙНЕ ПРАВО
(вибірковий)

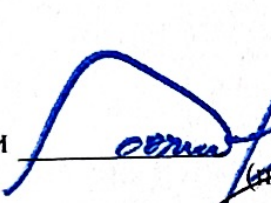
Реалізується в межах освітньої програми *Право*
за спеціальністю *D8 «Право»*
на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти

Суми – 2026

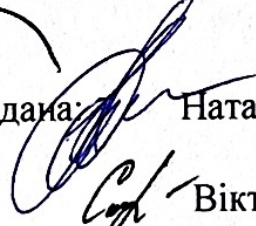
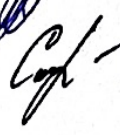
Розробники: Катерина ГОРБАЧОВА, к.ю.н., доцент

Розглянуто, схвалено та затверджено на засіданні кафедри приватного права та соціального забезпечення	протокол від 29.05.2026 №18	
	Завідувач кафедри	 (підпис) Вікторія СТРЕЛЬНИК (прізвище, ініціали)

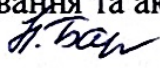
Погоджено:

Гарант освітньої програми Олег РОГОВЕНКО
(підпис) (ПІБ)

Декан факультету, де реалізується ОП Марина КУЗНЕЦОВА

Рецензія на робочу програму(додається) надана: Наталія БОНДАР
 Вікторія СТРЕЛЬНИК

Методист відділу якості освіти,
ліцензування та акредитації

 (ПІБ) (підпис)

Зареєстровано в електронній базі: дата: 19.06. 2026 р.

Інформація про перегляд робочої програми (силабусу):

Навчальний рік, в якому вносяться зміни	Номер додатку до робочої програми з описом змін	Зміни розглянуто і схвалено		
		Дата та номер протоколу засідання кафедри	Завідувач кафедри	Гарант освітньої програми

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ				
1.	Назва ОК	СІМЕЙНЕ ПРАВО		
2.	Факультет/кафедра	Юридичний факультет, кафедра приватного права та соціального забезпечення		
3.	Статус ОК	Вибірковий		
4.	Програма/Спеціальність (програми), складовою яких є ОК для (заповнюється для обов'язкових ОК)			
5.	ОК може бути запропонований для (заповнюється для вибіркового ОК)	Освітньо-професійна програма «Право» за спеціальністю D8 «Право»		
6.	Рівень НРК	Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти, НРК – 6 рівень		
7.	Семестр, тривалість вивчення, форма контролю	Заочна форма, 2 курс, 4 семестр, залік		
8.	Кількість кредитів ЄКТС	5 кредитів		
9.	Загальний обсяг годин та їх розподіл для <u>денної</u> форми навчання	Контактна робота(заняття)		Самостійна робота
9.2		Лекційні –8 годин	Практичні /семінарські – 8 годин	– 134 годин
10.	Мова навчання	Державна (українська)		
11.	Викладач/Координатор освітнього компонента	Горбачова Катерина Миколаївна, доцент, доцент кафедри приватного права та соціального забезпечення.		
12.	Контактна інформація	Ел. адреса: k.horbachova@ snau.edu.ua Години консультацій – кожного понеділка о 12.15, кабінет 109 г		
13.	Загальний опис освітнього компонента	Курс «Сімейне право» займає важливе місце в структурі юридичних дисциплін приватно-правового спрямування. Існування сімейного права зумовлює виникнення відповідальності у членів сім'ї по відношенню один до одного, сприяє зміцненню сімейних зв'язків і врівноважує інтереси особистості, родини і суспільства. Предметом вивчення навчальної дисципліни є система правових норм українського законодавства та законодавства зарубіжних країн, що регулюють відносини між подружжям, батьками та дітьми, іншими членами сім'ї та родичами. Завдання вивчення навчальної дисципліни полягає цілеспрямованому оволодінні здобувачами вищої освіти теоретичними знаннями з теорії загальних засад сімейного права, його положеннями, цілями, методами та застосуванням цих знань у практичній діяльності, навчання здобувачів вищої освіти ефективно використовувати в майбутній роботі отримані під час навчання знання основних приватноправових понять сімейного права, дати практичні навички по застосуванню норм права, що регулюють сімейні правовідносини, вирішенню сімейних спорів, що є необхідним для практичної діяльності майбутнього юриста та в		

		повсякденному житті кожної людини.
14	Мета освітнього компонента	Формування та закріплення юридичного світогляду у здобувачів вищої освіти, підготовка фахівців, що володіють високим рівнем теоретичних знань у галузі сімейних правовідносин, необхідних для поглибленого засвоєння інших юридичних дисциплін цивільно-правової спеціалізації та успішного застосування цих знань у подальшій практичній діяльності
15	Передумови вивчення ОК, зв'язок з іншими освітніми компонентами ОП	1. Освітній компонент базується на таких курсах, як Теорія держави та права, Історія держави та права України та зарубіжних країн, Основи римського права, Юридична деонтологія. 2. Освітній компонент є основою для таких курсів, як Цивільне право (Особлива частина), Спадкове право
16	Політика академічної доброчесності	Політика академічної доброчесності в Сумському національному аграрному університеті ґрунтується на базових цінностях і принципах чесності, відповідальності, справедливості, поваги, довіри, прозорості, персональної відповідальності та нетерпимості до порушень академічної доброчесності. Норми, що формують політику академічної доброчесності в СНАУ, закріплені у таких внутрішніх документах: Кодекс академічної етики та академічної доброчесності СНАУ (https://surli.cc/qusnwa); Положення про порядок перевірки академічних та наукових текстів на унікальність в СНАУ (https://surli.li/tjraux); Положення про використання штучного інтелекту у СНАУ (https://surli.li/zkvosb). Перевірка робіт на ознаки академічного плагіату здійснюється за допомогою систем StrikePlagiarism.com. Обов'язковій перевірці підлягають кваліфікаційні роботи здобувачів вищої освіти, рукописи дисертацій, монографій, підручників, посібників та статей; інші роботи перевіряються вибірково. Використання ШІ допускається як допоміжного інструменту для пошуку, структурування, редагування, перекладу чи попереднього аналізу інформації. При цьому автор має зберігати особисте авторство, критично перевіряти згенерований зміст, не подавати результати роботи ШІ як власний науковий результат та зазначати факт його істотного використання. Недоброчесним вважається використання ШІ для повного чи часткового виконання завдань замість здобувача, генерації недостовірних джерел, фальсифікації даних, обходу перевірки на унікальність, а також подання згенерованих результатів як власних без належного розкриття. В університеті формується нульова толерантність до академічної недоброчесності. За порушення цих норм здобувачі освіти притягуються до відповідальності згідно із Законом України «Про академічну доброчесність», спеціальними законами у сфері освіти і науки та внутрішніми нормативними документами СНАУ.

17	Ключові слова	Особисті немайнові права, шлюб, аліменти, шлюбний договір, патронат, усиновлення, правовий режим майна
----	---------------	--

2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ ТА ЇХ ЗВ'ЯЗОК З ПРОГРАМНИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ НАВЧАННЯ

Результати навчання за ОК 17: Після вивчення освітнього компонента студент очікувано буде здатен...»	Програмні результати навчання, на досягнення яких спрямований ОК 17				Як оцінюється РНД?
	ПРН1	ПРН4	ПРН12	ПРН18	
ДРН1. Розуміти базові теоретико-правові підходи, на основі яких здійснюється тлумачення норм і застосування засад сімейного законодавства		X		X	усна перевірка (опитування, бліцопитування, співбесіда), письмова перевірка (термінологічний диктант, есе, задачі, кейси), аналіз продуктів діяльності (самостійних робіт, проєктів, портфоліо тощо), тестування.
ДРН2. Аргументовано мислити, спираючись на набуті теоретичні знання, виокремлювати та аналізувати коло відносин, які регулюються нормами сімейного права	X		X	X	тематична дискусія, аналіз конкретних ситуацій (Case-study)
ДРН3. Самостійно застосовувати відповідні положення актів чинного законодавства та матеріали судової практики при		X			Аналіз конкретних ситуацій (Case-study)

розв'язанні ситуаційних завдань в межах запропонованої конкретної практичної ситуації.					
ДНР 4. Вміти робити презентації, вільно викладати думки під час публічних виступів, використовуючи юридичну лексику з застосуванням основних понять сімейного права		X	X		тематична презентація-захист
ДРН 5. Самостійно готувати тексти та доповіді за умов дотримання норм професійної етики та доброчесності з публічною апробацією результатів досліджень.	X		X		перезентація-захист
ДРН 6. Усвідомлювати необхідність навчання впродовж життя, підвищення рівня власної професійної кваліфікації та конкурентоздатності.			X		тематична дискусія

3. ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА (ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ)

Тема. Перелік питань, що будуть розглянуті в межах теми	Розподіл в межах загального бюджету часу			Рекомендована література ¹	
	Аудиторна робота	Сам роб			
Денна форма за скороченим терміном навчання, 3 осінній семестр Денна форма, 2 курс, 4 семестр, весняний семестр					
	Лк	П.з / семін . з	Лаб . з.		
Тема 1. Поняття, предмет, принципи, система сімейного права 1. Поняття сімейного права як галузі права, науки та навчальної дисципліни.	-/2			-/10	1-6, 7-21, 23, 24, 26, 31

¹ Конкретне джерело із основної чи додатково рекомендованої літератури

2. Предмет сімейного права. 3. Метод правового регулювання сімейних відносин. Особливості диспозитивно-імперативного методу регулювання сімейних відносин. 4. Принципи сімейного права. 5. Державна охорона сім'ї. Концепція державної сімейної політики.					
Тема 2. Сімейні правовідносини 1. Поняття сім'ї як правової категорії. Сім'я в соціологічному і юридичному значенні (порівняльна характеристика). 2. Право особи на сім'ю. 3. Поняття і види сімейних правовідносин. Підстави виникнення сімейних правовідносин. 4. Учасники сімейних правовідносин. 5. Суб'єктивні сімейні права і обов'язки. 6. Здійснення сімейних прав та виконання сімейних обов'язків. 7. Захист сімейних прав та інтересів. Строки і позовна давність у сімейному праві України.		-/2		-/10	1-6, 7-21, 22, 23, 24, 31
Тема 3. Джерела сімейного права України 1. Класифікація джерел сімейного права. 2. Конституція України як основне джерело сімейного права. 3. Сімейний кодекс України та інші законодавчі акти, що регулюють сімейні відносини. 4. Підзаконні нормативно-правові акти. 5. Договір у сімейному праві. 6. Значення роз'яснень Верховного Суду для однакового застосовування усіма учасниками сімейних відносин. 7. Міжнародні договори України, що регулюють сімейні відносини. Співвідношення сімейного права з іншими галузями права.	-/2			-/10	1-6, 7-21, 23, 24, 27
Тема 4. Інститут шлюбу у сімейному праві України 1. Поняття шлюбу та його ознаки. 2. Умови вступу до шлюбу. 3. Державна реєстрація шлюбу. Порядок реєстрації шлюбу. 4. Правові наслідки шлюбу. 5. Наслідки порушення вимог закону щодо укладення шлюбу. 6. Поняття недійсності шлюбу. Підстави визнання шлюбу недійсним. 7. Адміністративний та судовий порядок визнання шлюбу недійсним. 8. Загальні та особливі правові наслідки визнання шлюбу недійсним.		-/2		-/10	1-6, 7-21, 23, 24, 28, 32, 33

Тема 5. Припинення шлюбу. Інститут окремого проживання подружжя 1. Поняття, підстави та порядок припинення шлюбу. 2. Розірвання шлюбу в органах реєстрації актів цивільного стану за спільною заявою подружжя. 3. Розірвання шлюбу в органах реєстрації актів цивільного стану за заявою одного з подружжя. 4. Розірвання шлюбу за рішенням суду (за спільною заявою подружжя, за заявою одного з подружжя). 5. Розірвання шлюбу за рішенням суду 6. Правові наслідки припинення шлюбу.	-/2			-/10	1-6, 7-21, 23, 24
Тема 6. Особисті немайнові правовідносини подружжя 1. Загальна характеристика та особливості особистих немайнових правовідносин подружжя. 2. Право на материнство і на батьківство. Право дружини та чоловіка на повагу до своєї індивідуальності. Права подружжя на вільний фізичний та духовний розвиток, особисту свободу. 3. Право подружжя на прізвище, зміну прізвища у зв'язку з укладенням 4. шлюбу та у шлюбі, та пов'язані з ним права. Права дружини та чоловіка на розподіл обов'язків та спільне вирішення питань життя сім'ї. 5. Захист особистих прав подружжя. 6. Запобігання та протидія домашньому насильству.	-/2			-/10	1-6, 7-21, 23, 24, 29
Тема 7. Майнові правовідносини подружжя 1. Особливості майнових правовідносин у сімейному праві. 2. Права подружжя укладати дозволені законом угоди. 3. Майно подружжя. Поняття правового режиму майна подружжя. 4. Право особистої приватної власності дружини та чоловіка та його здійснення. Майно, що є особистою приватною власністю дружини, чоловіка. 5. Підстави набуття спільної сумісної власності подружжя. Правовий режим та об'єкти спільної сумісної власності подружжя. 6. Здійснення подружжям права спільної сумісної власності. Право подружжя на розпорядження майном, що є об'єктом спільної сумісної власності. 7. Здійснення права спільної сумісної власності після розірвання шлюбу. 8. Способи та порядок поділу майна, що є об'єктом спільної сумісної власності подружжя. Звернення стягнень на майно, що є об'єктом спільної сумісної власності. Позовна давність та поділ майна подружжя.	-/2			-/10	3, 14, 17, 19

9. Правовий режим майна чоловіка і жінки, що проживають однією сім'єю без реєстрації шлюбу.					
Тема 8. Аліментні зобов'язання подружжя 1. Право кожного подружжя на утримання. 2. Підстави стягнення утримання на користь іншого з подружжя в примусовому порядку (під час перебування у шлюбі та після його розірвання). 3. Договір подружжя про надання утримання. 4. Припинення права чоловіка та дружини на утримання. 5. Право на утримання жінки та чоловіка, які не перебувають у шлюбі між собою. Тема 9. Шлюбний договір. 1. Поняття шлюбного договору, його загальна характеристика. Право на укладення шлюбного договору. 2. Зміст шлюбного договору. 3. Форма шлюбного договору. 4. Зміна умов шлюбного договору. 5. Право на відмову від шлюбного договору. Розірвання шлюбного договору. Визнання шлюбного договору недійсним.		-/2		-/10	1-6, 7-21, 23, 24, 30
Тема 10. Визначення походження дитини. 1. Визначення походження дитини від матері та батька, які перебувають між собою у шлюбі. 2. Визначення походження дитини, батьки якої не перебувають у шлюбі між собою. Встановлення батьківства добровільним визнанням батьківства. 3. Визначення походження дитини від батька, матері народженої в результаті застосування допоміжних репродуктивних технологій. 4. Визнання батьківства і материнства за рішенням суду. Встановлення батьківства і материнства за рішенням суду. 5. Спір про батьківство, материнство. Поняття і підстави оспорування батьківства (материнства).				-/11	1-6, 7-21, 23, 24, 25
Тема 11. Особисті немайнові права та обов'язки батьків і дітей, а також інших членів сім'ї та родичів 1. Рівність прав та обов'язків батьків щодо дітей і дітей щодо батьків. 2. Права та обов'язки батьків брати участь у вихованні та піклуванні про дітей. 3. Права батьків та дітей на спілкування. 4. Вирішення спорів між батьками з приводу виховання дітей. 5. Підстави і порядок позбавлення батьківських прав. Юридичні наслідки позбавлення батьківських прав. Поновлення в батьківських правах. Відібрання дітей без позбавлення батьківських прав. 6. Обов'язки повнолітніх дітей піклуватися про батьків. 7. Права баби та діда, прабаби та прадіда на виховання				-/11	1-6, 7-21, 23, 24

внуків та правнуків. Права братів та сестер на спілкування.					
Тема 12. Майнові правовідносини батьків і дітей, а також інших членів сім'ї тародичів 1. Права батьків і дітей на майно одне одного. Роздільність майна батьків і дітей. 2. Право власності дитини на майно, призначене для її розвитку, навчання та виховання. 3. Аліментні зобов'язання батьків по утриманню неповнолітніх дітей (умови, розмір, порядок і підстави зміни розміру аліментів). 4. Договір між батьками про сплату аліментів на дитину. 5. Обчислення та зміна розміру аліментів. 6. Види заробітку (доходу), що підлягає облікові при відрахуванні аліментів. 7. Порядок присудження аліментів. Порядок сплати та стягнення аліментів- 8. Відповідальність за порушення строків та порядку сплати аліментів. 9. Обов'язки батьків по утриманню повнолітніх непрацездатних дочки, сина. 10. Зобов'язання повнолітніх дочки, сина по утриманню непрацездатних батьків, які потребують матеріальної допомоги (умови, порядок, розмір утримання). 11. Обов'язки інших членів сім'ї та родичів щодо утримання дитини.				-/11	1-6, 7-21, 23, 24
Тема 13. Форми влаштування дітей-сиріт та дітей, які позбавлені батьківського 1. Форми влаштування дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування. 2. Поняття та сутність усиновлення. Суб'єкти відносин щодо усиновлення, вимоги, встановлені законом для усиновлювачів. Умови, порядок і правові наслідки усиновлення. Визнання усиновлення недійсним і його правові наслідки. 3. Поняття і значення опіки та піклування над дітьми. 4. Порядок установлення опіки та піклування над дітьми. 5. Права дитини, над якою встановлено опіку або піклування. 6. Права та обов'язки опікунів і піклувальників. 7. Поняття патронату над дітьми. Підстави виникнення патронату над дітьми. Договір про патронат. 8. Поняття прийомної сім'ї, порядок її створення. 9. Поняття дитячого будинку сімейного типу.				-/11	1-6, 7-21, 23, 24
Всього	-/8	-/8		-/134	

5. ОЦІНЮВАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

1. Діагностичне оцінювання (зазначається за потреби)
2. Сумативне оцінювання
3. Для оцінювання очікуваних результатів навчання передбачено

№	Методи сумативного оцінювання Осінній 7 семестр (залік)	Бали / Вага у загальній оцінці	Дата складання
1. 1	Модуль 1 (теми 1-6)	50 балів/35%	До 7 тиждень
1. 1.1.	Тестування	5 балів /5%	До 7 тижня
1. 1.2.	Усні опитування	5 балів /5%	щотижня
1. 1.3.	Аналіз конкретних ситуацій (Case-study) по кожній темі	5 балів /5%	щотижня
1. 1.4	Колоквіум (тема 4,5)	10 балів /10%	До 7 тижня
1. 1.5	Написання контрольної роботи за результатами вивчення теоретичного матеріалу	10 балів /10%	До 7 тижня
1. 1.6	Модульний контроль	15 балів /15%	7 тиждень
1. 3.	Модуль 2 (теми 7-13)	50 балів/35%	15 тиждень
1. 3.1	Тестування	5 балів /5%	До 15 тижня
1. 3.2	Усні опитування	5 балів /5%	щотижня
1. 3.3.	Аналіз конкретних ситуацій (Case-study) по кожній темі	5 балів /5%	щотижня
1. 3.4	Індивідуальна дослідницька робота (реферат)	5 балів /5%	До 15 тижня
1. 3.3	Колоквіум (тема 7,8)	10 балів /10%	До 15 тижня
1. 3.5	Написання контрольної роботи за результатами вивчення теоретичного матеріалу	10 балів /10%	До 15 тижня
1. 3.6	Виконання практичного кейсу (підготовка, презентація, захист)	10 балів /15%	До 15 тижня

1. Критерії оцінювання

Компонент	Незадовільно	Задовільно	Добре	Відмінно
Практичний кейс (підготовка, презентація, захист)	<7 балів	7-12	13-14 балів	15 балів
	Вимоги щодо завдання не виконано	Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні або недостатньо розкриті, відсутній аналіз інших підходів до питання	Виконано усі вимоги завдання	Виконано усі вимоги завдання, продемонстровано, вдумливість, запропоновано власне вирішення проблеми
Колоквіум	<3 балів	3-5 балів	6-8 балів	9-10 балів
	Теоретичні відповіді не точні не вірні	Відповіді надані не на всі питання колоквіуму,	Завдання виконані з незначними помилками, студент не достатньо орієнтується в теоретичному	Всі завдання виконано, студент добре орієнтується в теоретичному матеріалі

			матеріалі	
Тестування	0-1 бал	2-3 бали	3-4 балів	5 балів
	Залежить від кількості вірних відповідей на тест	Залежить від кількості вірних відповідей на тест	Залежить від кількості вірних відповідей на тест	Залежить від кількості вірних відповідей на тест
Модульний контроль (тест множинного вибору)	0-3 балів	3-7 балів	7-13 балів	13-15 балів
	Залежить від кількості вірних відповідей на тест	Залежить від кількості вірних відповідей на тест	Залежить від кількості вірних відповідей на тест	Залежить від кількості вірних відповідей на тест

1. Формативне оцінювання:

Для оцінювання поточного прогресу у навчанні та розуміння напрямів подальшого удосконалення передбачено

№	Елементи формативного оцінювання	Дата
1	Опитування та усні коментарі викладача за його результатами	На кожному практичному занятті
2	Обговорення та взаємооцінювання студентами виконаних практичних завдань	на практичних заняттях
3	Настанови викладачів в процесі виконання практичних завдань	На консультаціях
4	Усний зворотній зв'язок від викладача та студентів після презентації реферату	1-10 тиждень
5	Оцінювання результатів колоквиуму	7,14 тиждень
6	Оцінювання письмових робіт	7, 14 тиждень

4. МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

ДРН	Методи викладання (робота, що буде проведена викладачем <u>під час аудиторних занять</u> , консультацій)	Кількість годин	Методи навчання (які види навчальної діяльності має виконати <u>студент самостійно</u>)	Кількість годин
ДРН1. Розуміти базові теоретико-правові підходи, на основі яких здійснюється тлумачення норм і застосування засад сімейного законодавства	Лекції-візуалізації	10	Усне опитування, тестування,	15
ДРН2. Аргументовано мислити, спираючись на набуті	Обговорення на заняттях,	10	Усне опитування,	

теоретичні знання, виокремлювати та аналізувати коло відносин, які регулюються нормами сімейного права	тематична дискусія, рішення ситуативних задач		письмова робота	15
ДРН3. Самостійно застосовувати відповідні положення актів чинного законодавства та матеріали судової практики при розв'язанні ситуаційних завдань в межах запропонованої конкретної практичної ситуації.	Аналіз конкретних ситуацій (Case-study)	10	Написання контрольних робіт за результатами вивчення теоретичного матеріалу	15
ДНР 4. Вміти робити презентації, вільно викладати думки під час публічних виступів, використовуючи юридичну лексику з застосуванням основних понять сімейного права	Практичні заняття Аналіз конкретних ситуацій (Case-study)	10	Реферат презентація	15
ДРН 5. Самостійно готувати тексти та доповіді за умов дотримання норм професійної етики та доброчесності з публічною апробацією результатів досліджень.	Індивідуальна дослідницька робота	10	Презентація – захист	15
ДРН 6. Усвідомлювати необхідність навчання впродовж життя, підвищення рівня власної професійної кваліфікації та конкурентоздатності.	тематична дискусія	10	Обговорення, виконання індивідуальних завдань колоквиум	15
Всього годин		16		134

5.1. Формативне оцінювання:

Для оцінювання поточного прогресу у навчанні та розуміння напрямів подальшого удосконалення передбачено

№	Елементи формативного оцінювання	Дата
---	----------------------------------	------

	Виконання завдань з практикуму	На кожне семінарське заняття
	Усний зворотний зв'язок від викладача під час роботи над практичними роботами протягом занять	Протягом всього семестру
	Проходження тестування з атестації та модульного контролю зі зворотнім зв'язком з викладачем	Відповідно до графіку навчального процесу
	Усний зворотний зв'язок від викладача під час написання тез та підготовки мультимедійної презентації та виступу-інформування	До 15 тижня

Шкала оцінювання, що діє в Сумському національному аграрному університеті

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
	Для екзамену, курсового проекту (роботи), практики, кваліфікаційної роботи	для заліку
90 – 100	відмінно	зараховано
82-89	добре	
75-81		
69-74	задовільно	
60-68		
35-59	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

6. НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ (ЛІТЕРАТУРА)

Основна література:

- Боднар Т.В., Гопанчук В.С., Дзера О.В. та ін. Сімейне право України: підручник; за заг. ред. Т.В. Боднар та О.В. Дзера. 3-тє вид. стереотип. Київ: Юрінком Інтер, 2023. 520 с.
- Борисова В.І., Жилінкова І.В. Сімейне право: підручник. Київ: Право, 2022. 320 с.
- Ватрас В.А., Чернега В.М. Науково-практичний коментар приписів першого та сьомого розділів Сімейного кодексу України. Київ: Ліра-К, 2023. 104 с.
- Дубчак Л.С., Ковальський В.С., Роговик М.М. Сімейні правовідносини від А до Я: практичний посібник. Київ: Юрінком Інтер, 2025. 176 с.
- Дякович М. М. Сімейне право України: навч. посіб. Харків: ЕКУС, 2022. 416 с.
- Старчук О.В. Сімейне право України: словник-довідник основних термінів і понять. Луцьк: Вежа-Друк, 2024. 240 с.

Нормативно-правові акти:

- Загальна декларація прав людини від 10 грудня 1948 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015#Text
- Конвенція про права дитини від 20 листопада 1989 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_021#Text
- Конвенція про захист прав і основоположних свобод (з протоколами) (Європейська конвенція з прав людини) від 04 листопада 1950 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text
- Конвенція Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами від (Стамбульська конвенція) 11 травня 2011 р. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_001-11#Text

11. Міжнародний пакт про громадянські та політичні права від 16 грудня 1966 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_043#Text
12. Конституція України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
13. Сімейний кодекс України від 10 січня 2002 року № 2947-III URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14#Text>
14. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р. № 435-IV URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>
15. Про охорону дитинства: закон України від 26 квітня 2001 р. № 2402-III URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/2402-14>
16. Про запобігання та протидію домашньому насильству: закон України від 7 грудня 2017р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/2229-19>
17. Про державну реєстрацію актів цивільного стану : закон України від 01 липня 2010 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/2398-17>
18. Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб: закон України від 20 жовтня 2014 р. № 1706-VII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/1706-18>
19. Про органи і служби у справах дітей та спеціальні установи для дітей: закон України від 24 січня 1995 р. № 20/95-ВР URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/20/95%D0%B2%D1%80>
20. Про затвердження Порядку провадження діяльності з усиновлення та здійснення нагляду за дотриманням прав усиновлених дітей: постанова Кабінету Міністрів України 8 жовтня 2008 р. № 905 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/905-2008-%D0%BF>
21. Правила реєстрації актів цивільного стану в Україні: наказ Міністерства юстиції України від 18 жовтня 2000 р. № 52/5 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/z0719-00>

Додаткова література:

22. Denys Chyzhov, Khrystyna Kmetyk-Podubinska, Kateryna Horbachova, Mykola Pugachov, Galyna Trygubenko. Journal of Law and Political Sciences. Vol/ 47-2.Special Issue. Ukraine. October 2025. Constitutional rights and freedoms of citizens: problems of protection and implementation in Ukraine. P. 162-181 <https://drive.google.com/file/d/1M-I0KRCqrebrSjtfVIE3cGQxBiAsMEzu/view>
23. Актуальні проблеми сімейного права: матеріали міжнар. наук.-практ. конф., присвяч. пам'яті д-ра юрид. наук, проф., чл.-кор. НАПрН України Жилінкової Ірини Володимирівни, м. Харків, 12 квіт. 2024 р. Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, Каф. цив. права; НАПрН України, Відділення цив.-прав. дисциплін; Гром. орг. «Цивілістична платформа». Харків: Право, 2024. 150 с. URL: https://nauka.nlu.edu.ua/nauka/wp-content/uploads/2024/06/aktualni_problemy_simejnogo_prava_mater_konf_zhylinkovoyi_i_v_12.pdf
24. Актуальні проблеми здійснення та захисту сімейних прав та інтересів: збірник тез всеукраїнського круглого столу «Актуальні проблеми здійснення та захисту сімейних прав та інтересів: виклики війни», м. Хмельницький, 25 листопада 2023 р.. Хмельницький: Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова, 2024. 119 с. URL: <https://univer.km.ua/sites/default/files/%D0%9D%D0%B0%D1%83%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D0%B0%20%D0%B4%D1%96%D1%8F%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D1%96%D1%81%D1%82%D1%8C/%D0%A1%D1%96%D0%BC%D0%B5%D0%B9%D0%BD%D0%B5%20%D0%BF%D1%80%20%D0%9A%D1%80%20%D1%81%D1%82%202023.pdf>
25. Дутко А.О. Відповідальне батьківство: правовий аспект. Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. 2024. Серія юридична. № 1. С. 136-142. DOI <https://doi.org/10.32782/2311-8040/2024-1-17>
26. Кириченко Т.С. Зміст сімейно-правової політики в Україні в сучасних умовах. Право і суспільство. 2024. Т. 1. № 1. С. 54-59. DOI <https://doi.org/10.32842/2078-3736/2024.1.1.9>
27. Котуха О.С., Чабан О.М. Здійснення права на шлюб за сімейним законодавством України. Юридичний науковий електронний журнал. 2024. № 5. С. 202-204. DOI <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2024-5/47>
28. Маркович Х. М. Гендерна рівність у сімейних відносинах: правові аспекти захисту прав жінок та чоловіків у шлюбі. Аналітичне-порівняльне правознавство; ДВНЗ «УжНУ». Ужгород, 2024. №5. С. 193-198. DOI <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2024.05.30>

29. Мельник О.О. Окремі проблемні питання розлучення в умовах війни. Науковий вісник Ужгородського Національного Університету. 2023. № 77. Т. 1. С. 150-153. DOI <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2023.77.1.23>
30. Мельник О.О. Проблематика визначення місця проживання дитини після розлучення батьків у період воєнного стану. Науковий вісник Ужгородського Національного Університету. 2023. № 7. Т. 1. С. 211-214. DOI <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2023.79.1.36>
31. Роговенко О.В., Горбачова К.М., Гресь Н.М. Правове регулювання соціального захисту членів сімей військовослужбовців Збройних Сил України у контексті реалізації конституційного права на житло. Юридичний електронний журнал. 2024. №8, 174-178 DOI <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2024-8/38>
32. Оксанюк О.А. Поняття та правова природа особистих немайнових права подружжя у доктрині сімейного права. Науковий вісник Ужгородського Національного Університету, 2024. Серія ПРАВО. № 81. Ч. 1. С. 220-224. DOI <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2024.81.1.34>
33. Сидоренко Д. Сімейні обов'язки подружжя: поняття та особливості. Науковий вісник Ужгородського Національного Університету, 2024. Серія право. № 85. Ч. 1. С. 321-325. DOI <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2024.85.1.47>

Інформаційні ресурси в Інтернеті:

<https://reyestr.court.gov.ua/> Єдиний державний реєстр судових рішень

<http://www.rada.gov.ua> Офіційний веб-сайт Верховної Ради України.

<http://www.kmu.gov.ua> Урядовий портал – єдиний веб-портал органів виконавчої влади України

<https://ombudsman.gov.ua> – Уповноважений Верховної Ради з прав людини

<http://www.minjust.gov.ua> - Міністерство юстиції України

<https://supreme.court.gov.ua> – Верховний Суд України

<https://ccu.gov.ua/index.php> - Конституційний Суд України

<http://lib.rada.gov.ua> – Бібліотека Верховної Ради України

<https://snau.edu.ua/library/> – наукова бібліотека Сумського національного аграрного університету

<http://www.nbuv.gov.ua> – Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського